

Г. А. Срошенко, *Н. В. Гасюк

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава, *ДВНЗ
«Тернопільський державний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського МОЗ України»,
м. Тернопіль

ОПТИМІЗАЦІЯ СПОСОБІВ ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-СТОМАТОЛОГІВ ШЛЯХОМ РОЗУМІННЯ ПРИКЛАДНОГО ЗНАЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ГІСТОЛОГІЯ, ЦИТОЛОГІЯ, ЕМБРІОЛОГІЯ»

Наявність клінічного мислення є невід'ємною складовою свідомості студента-медика. Особливо гостро це питання, як і питання якості освіти, стоїть відносно студентів-іноземців англomовної форми навчання. Враховуючи той факт, що поряд із знаннями гістологічної термінології фігурує питання саме лінгвістичних аспектів медичної термінології, яка є бар'єром на шляху отримання якісних знань. Запропонований авторами креативний підхід до проведення практичних занять з предмету гістологія, цитологія, ембріологія зі студентами англomовної форми навчання забезпечує формування клінічного мислення і потребує висловлення власної думки в колі студентів під час занять та співпраці із викладачем.

Ключові слова: освіта, мислення, аналіз, синтез.

Гістологія, цитологія та ембріологія є теоретичною основою практичної медицини, завдяки якій студент-медик пізнає загальні закономірності структурної організації здорового організму перед вивченням клінічних дисциплін. Без глибокого знання будови клітин, тканин, органів, неможливо розкриття закономірностей порушення їх функцій, пошук механізмів їх відновлення, попередження хвороб та їх лікування на клінічних кафедрах.

Успішна професійна підготовка майбутнього лікаря значним чином потребує адекватних та ефективних методів, особливо коли це стосується студентів з англomовною формою навчання [2, 3, 4].

Резервом для поліпшення якості підготовки лікарів є організація навчального процесу на основі засад Болонського процесу, орієнтованої на кінцевий результат - підготовку фахівців, що відповідають вимогам медичної науки й охорони здоров'я [1, 5].

Метою роботи було урізноманітнити шляхи теоретичної підготовки студентів англomовної форми навчання при вивченні дисципліни гістологія, цитологія, ембріологія, з метою оптимізації способів формування клінічного мислення майбутніх фахівців.

Аналіз недоліків сучасної медичної освіти іноземних студентів англomовної форми навчання змушує викладачів шукати шляхи поліпшення освіти та оптимізації отримання знань студентами із використанням креативного підходу до проведення практичних занять. Застосування даної методики сприяє засвоєнню матеріалу із застосуванням аналітичних операцій на етапі засвоєння матеріалу, шляхом моделювання віртуальної клінічної ситуації, що дає можливість демонстрації практичного значення матеріалу, що вивчається на занятті.

Порядок реалізації запропонованої методики за умов 2 годинного практичного заняття, забезпечується обов'язковою наявністю вступної бесіди (5-10 хвилин). Викладач знайомить студентів із темою заняття з метою його проведення та завданнями, які забезпечать досягнення мети. Чітко окреслюється проблема, яка буде складати зміст методики, що реалізується. Особливий акцент вважаємо за потрібне робити на аспектах прикладного значення теми, що вивчається. Яскравим прикладом на цьому етапі, може бути аналіз помилок в зв'язку з відсутністю розуміння та недооцінки ролі лабораторних показників, а саме кількісного та якісного співвідношення формених елементів крові при різних патологічних станах організму.

На першому етапі запропонованої нами методики – етапі критики кожному студенту протягом 15-20 хвилин потрібно зафіксувати практичне значення тематики, що вивчається. Прикладом цього можуть бути основні зміни кількості і співвідношення клітин в гемограмі і лейкоцитарній формулі при анеміях, травмах, запальних процесах різної етіології, алергічних реакціях. Особливу увагу звернути на вікові особливості гемограми у людини від народження до похилого віку. По закінченню часу кожному із студентів-учасників пропонується привести результати своєї аналітичної роботи, бажано б із коротким коментарієм.

Після відповіді кожного із студентів викладач закінчує етап критики узагальнюючим коментарієм стосовно клінічного значення теми, і створює із числа студентів аналітичні групи, кожна із яких отримує аналіз крові віртуального пацієнта та протягом 15-20 хвилин його вивчає і обговорює.

На другому етапі протягом 15-20 хвилин кожна група виступає із результатами обговорення, наводить показники, які не відповідають нормі, з урахуванням віку пацієнта. Робить припущення стосовно можливих порушень в організмі віртуального пацієнта, або їх відсутності. Наприклад, наявність рівного співвідношення лімфоцитів і гранулоцитів в лейкоцитарній формулі дитини віком 4 років.

Для оформлення розробленої моделі віртуальної програми та усвідомлення практичного значення у кожній із груп мають бути підготовані проекти ідеальних моделей, при цьому кожна із цих груп публічно представляє та захищає свою модель прикладного значення.

По ходу захисту запропонованого варіанту, проводиться обговорення запропонованих моделей та заслуховуються з цього приводу думки кожного із членів команд.

Закінчується цей етап коментуванням викладача, який користуючись власним досвідом наводить дані про ідеальне вирішення завдання. Відмітимо, що при приведенні аналізу гемограм, викладач може задати деякий алгоритм або приблизну структуру моделі. Наприклад, навіщо на клінічних кафедрах при моделюванні взаємовідношень «лікар-пацієнт» при інтерпретації загального аналізу крові будуть необхідні базові знання з гістології.

На третьому етапі – «реальних дій» (15-20 хвилин) є можливість конкретної дії в рішенні обговорюваної проблеми. Даний етап має велике значення саме на клінічних кафедрах, оскільки на нашу думку він передбачає прийом тематичних пацієнтів. Після встановлення віртуального діагнозу відбувається детальне обговорення гематологічних показників та інтерпретація кожного відносно вікової та статевої норми. Закінчується цей етап коментуванням викладача, яке має включати конкретні рекомендації та детальний аналіз гемограми стосовно кожної клітинної фракції.

На четвертому етапі – рефлексивному (15-20 хвилин), в «рефлексивному колі» учасникам дається можливість: зафіксувати кожний етап віртуального діагностичного процесу та критично оцінити його; визначити причини припущеної помилки; дати самооцінку результативності взаємодії «студент-викладач» з метою свого подальшого професійного розвитку.

Викладач завершує аналіз, а також підводить підсумки реалізації запропонованої методики. При цьому важливим на нашу думку є детальна характеристика кожного етапу навчання із особливим акцентом на помилки, які допущені студентами.

Підводячи підсумки застосованої креативної методики можемо стверджувати, що розвиток клінічного мислення та професійної компетенції студентів-іноземців може забезпечуватися, на наш погляд, трьома складовими.

Перша складова – теоретична, пов'язана із знанням фундаментальних дисциплін – особливостей гістологічної та анатомічної будови тканин в нормі, аспектам фізіології, суті перебігу патологічних процесів що виникають в організмі. Теоретичні знання дадуть можливість студентами на старших курсах скласти схему лікування із урахуванням принципів індивідуалізованості, поєднаності, диференційованості.

Друга складова – практична, усвідомлення якої повинно формуватися вже у студентів першокурсників. Третя складова – аналітична – розвиває вміння аналізувати, синтезувати та співставляти отримані результати основних клінічних методів із результатами додаткових методів обстеження, що сприяє формуванню особистості всебічно-розвинутого фахівця, який володіє арсеналом гемоцитологічних знань, біохімічного аналізу крові, вмінням трактувати результати мікробіологічного та цитологічного результатів дослідження.

Підсумок

Застосування креативного підходу до проведення практичних занять на кафедрі гістології, цитології та ембріології зі студентами, які навчаються англійською мовою, сприяє формуванню висококваліфікованих спеціалістів вже на перших курсах навчання в обраній професійній ніші, сприяючи розвитку теоретичних знань, залучаючи до навчання як види мовленнєвої діяльності викладача так і прикладні особисті напрацювання.

Перспективи подальших досліджень. В подальшому планується поліпшення якості стоматологічної освіти шляхом впровадження в навчальний процес активних форм навчання на прикладі конкурсів професійної майстерності.

Список літератури

1. Grigalchik E. K. Obuchaem inache. Strategiya aktivnogo obucheniya / E. K. Grigalchik, D. I. Gubarevich, I. I. Gubarevich [i dr.] // – Mn.: «BIP-S», -2003. – 182 s.
2. Zimnyaya I. A. Psihologicheskie aspekty obucheniya govoreniya na inostrannom yazyike / I. A. Zimnyaya. – M.: Prosveschenie, - 1995. – 234 s.
3. Knyazevych-Chorna T. V. Osoblyvosti vykladannya teoretichnyh distsiplin studentam fakultetu pidgotovky inozemnyh gromadyan u vyschih medichnyh navchalnyh zakladah / T. V. Knyazevych-Chorna, M. I. Grischuk, O. G. Popadinets [ta in.] // Medichna osvita. – 2011. – No 4. – S. 17-19.
4. Nikolayeva S. Yu. Stupeneva systema osvity v Ukrayini ta systema navchannya inozemnih mov / S. Yu. Nikolayeva, O. P. Tetraschuk, I. D. Brazhnik. – K.: Lenvit, -1996. – S. 122-136.
5. Stepko M. R. Ukrayinska osvita v Bolonskomu protsesi: dosvid, perspektivy / M. R. Stepko // Direktor shkoly, litseyu, gimnaziyi. – 2006. – No 6 – S. 107-111.

Реферати

ОПТИМИЗАЦИЯ СПОСОБОВ ФОРМИРОВАНИЯ КЛИНИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ СТУДЕНТОВ- СТОМАТОЛОГОВ ПУТЕМ ПОНИМАНИЯ ПРИКЛАДНОГО ЗНАЧЕНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ «ГИСТОЛОГИЯ, ЦИТОЛОГИЯ, ЭМБРИОЛОГИЯ»

Ерошенко Г. А., Гасюк Н. В.

Наличие клинического мышления является неотъемлемой составляющей сознания студента-медика. Особенно остро этот вопрос, как и вопрос качества образования, стоит относительно студентов-иностранцев англоязычной формы обучения. Учитывая тот факт, что наряду с знаниями гистологической терминологии фигурирует вопрос именно лингвистических аспектов медицинской терминологии, которая является барьером на пути получения качественных знаний. Предложенный авторами креативный подход к проведению практических занятий по предмету гистология, цитология, эмбриология со студентами англоязычной формы обучения обеспечивает формирование клинического мышления и требует выражения собственного мнения в кругу студентов во время занятий и сотрудничества с преподавателем.

Ключевые слова: образование, мышление, анализ, синтез.

Стаття надійшла 29.09.2014 р.

OPTIMIZATION METHODS OF FORMING OF CLINICAL REASONING STUDENTS DENTISTS BY UNDERSTANDING APPLIED DISCIPLINE «HISTOLOGY, CYTOLOGY, EMBRYOLOGY»

Yeroshenko G. A., Gasyuk N. V.

The presence of clinical thinking is an integral part of the consciousness of the student-medic. Especially sharply this question and the issue of quality of education, stands against foreign students in English learning. Given the fact that along with knowledge histological terminology appears a question of the linguistic aspects of medical terminology, which is a barrier on the way of obtaining high-quality knowledge. Authors ' creative approach to conducting practical lessons on the subject of histology, Cytology, embryology with students of English form of teaching leads to the formation of clinical thinking and requires expressing their views in a circle of students during classes and cooperation with the teacher.

Key words: education, thinking, analysis, synthesis.

УДК 316.4.063.3+378.147+37.011.32

О. Г. Понадшець

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», м. Івано-Франківськ

СКЛАДОВІ ОБ'ЄКТИВНОГО АНАЛІЗУ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИВЧЕННЯ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ

За сучасних умов фокус оцінювання в медичній освіті зміщується з простої перевірки медичних наукових фактів до комплексної оцінки знань, вмінь і навичок. Система навчання й оцінки знань є диференційованою, кумулятивною, підвищує цінність індивідуальної роботи, націлена на підвищення якості підготовки фахівців шляхом створення умов для організації і мотивації систематичної роботи студентів. Рейтинг є основою об'єктивного аналізу результатів навчального процесу, що дозволяє розробляти шляхи подальшої оптимізації навчання.

Ключові слова: анатомія людини, оцінка знань.

Медицина – одна з галузей людської діяльності, де питання якості і її оцінка мають особливе значення [1]. У світлі розширення і поглиблення Болонського процесу в медичних вищих навчальних закладах України більше уваги приділяється якості освіти як ключовому чиннику до успіху цих перетворень. Контроль якості спонукає зосереджуватися на самих основах освітньої діяльності. Оцінювання – це один із завершальних етапів навчальної роботи студента та визначення її успішності. Оцінка не тільки засвідчує рівень засвоєних знань, а одночасно слугує мірою заохочення чи покарання [3]. Особлива увага надається підвищенню надійності і валідності оцінок навчальних досягнень [1].

Основна частина. Із впровадженням кредитно-модульної системи для забезпечення багатоступеневої поточної оцінки знань студентів на кожному занятті використовується